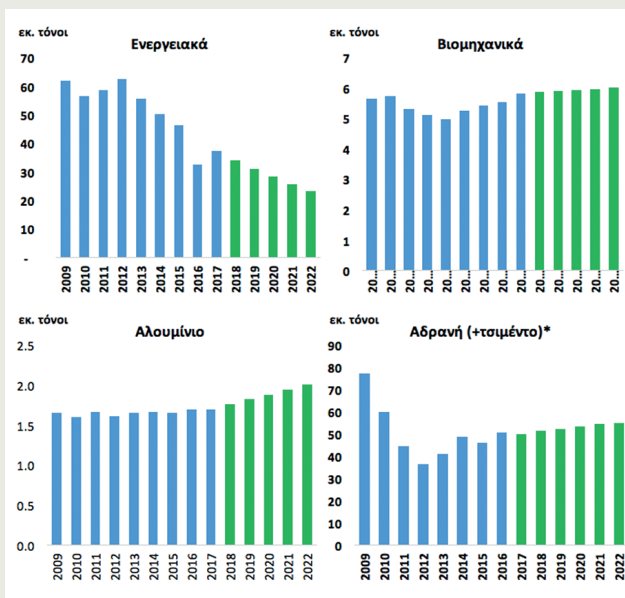

Η συμβολή της εξορυκτικής βιομηχανίας στην ελληνική οικονομία

Μέσα στη βαθιά και παρατεταμένη κρίση, η εξορυκτική βιομηχανία έχει κρατήσει το παραγωγικό της δυναμικό σε σχετικά υψηλά επίπεδα την τελευταία δεκαετία. Η απασχόληση στην εξόρυξη και μεταποίηση εγχώριων ορυκτών πρώτων υλών διαμορφώθηκε το 2017 στις 14,0 χιλιάδες θέσεις σε όρους ισοδύναμων πλήρους απασχόλησης (ΙΠΑ), από 16,7 χιλ. το 2007. Ως αποτέλεσμα, το μερίδιο της εξορυκτικής βιομηχανίας στο σύνολο της ελληνικής βιομηχανίας σε όρους απασχόλησης ανήλθε σε 3,7% το 2016, από 2,9% το 2007.

Στην προσπάθεια διατήρησης των παραγωγικών δυναμικών, σημαντική στήριξη προσέφερε η έντονη εξωστρέφεια πολλών από τις δραστηριότητες του κλάδου. Το μερίδιο των εξαγωγικών προϊόντων της εξορυκτικής βιομηχανίας στο σύνολο των εξαγωγών αγαθών της χώρας ακολουθεί ανοδική τάση (με διακυμάνσεις) από το 2010, ξεπερνώντας οριακά την περιοχή του 10% την τελευταία τριετία. Η αξία των εξαγωγών ανήλθε στο €1,16 δισ. το 2015, ωστόσο το 2016 υποχώρησε στο €1,03 δισ., κυρίως λόγω πτώσης των διεθνών τιμών νικελίου κατά περίπου 20% και αλουμινίου κατά 3,6%.

Παρά τη στήριξη στις πωλήσεις και στην απασχόληση που προήλθε από τις εξαγωγές, το δυσμενές εγχώριο επιχειρηματικό περιβάλλον, ειδικά την περίοδο 2010-2013, είχε επίδραση στην κερδοφορία και στην προστιθέμενη αξία του

Διάγραμμα 1: Εκτίμηση παραγωγής ορυκτών ανά κατηγορία, 2018-2022

* Στα αδρανή και στο τσιμέντο, η περίοδος εκτίμησης αρχίζει από το 2017 λόγω έλλειψης στοιχείων για το συγκεκριμένο έτος

κλάδου, καθώς αυξήθηκαν το εγχώριο κόστος ενέργειας και κεφαλαίου και η επιβάρυνση από φόρους και εισφορές. Μετά από μια τριετία ανάκαμψης, η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) της εξορυκτικής βιομηχανίας υποχώρησε εκ νέου το 2016, στο €1,2 δισ., έναντι περίπου €1,4 δισ. την περίοδο 2013-2015.

Η συμβολή της εξορυκτικής βιομηχανίας στην ελληνική οικονομία δεν περιορίζεται στα βασικά μεγέθη των επιμέρους δραστηριοτήτων εξόρυξης και μεταποίησης που εντάσσονται σε αυτή. Λαμβάνοντας υπόψη και τις έμμεσες επιδράσεις στους κλάδους που συμμετέχουν στην αλυσίδα εφοδιασμού της εξορυκτικής βιομηχανίας, αλλά και τις προκαλού-

μενες επιδράσεις από τα εισοδήματα που δημιουργούνται λόγω της ύπαρξής της, εκτιμάται ότι η συνολική συμβολή της εξορυκτικής βιομηχανίας στο ΑΕΠ της χώρας ανήλθε το 2016 σε €3,9 δισ. (2,3% του ΑΕΠ), εκ των οποίων περίπου €2,6 δισ. προέρχονται από τις εξορυκτικές δραστηριότητες από το υπόλοιπο (€1,3 δισ.) από τη μεταποίηση των εγχώριων ορυκτών πρώτων υλών. Εάν, επιπλέον, ληφθεί υπόψη και η ηλεκτροπαραγωγή με καύση λιγνίτη, η οποία δεν θα ήταν εφικτή χωρίς τη στήριξη του εξορυκτικού τομέα, η συμβολή στο ΑΕΠ το 2016 ανήλθε σε €5,4 δισ. (3,1% του ΑΕΠ). Σε όρους απασχόλησης, η συμβολή της εξορυκτικής βιομηχανίας εκτιμάται αντίστοιχα σε 81

χιλ. ΙΠΑ (2,0% της εγχώριας απασχόλησης) και σε 108 χιλ. ΙΠΑ (2,7% της εγχώριας απασχόλησης) εάν ληφθεί υπόψη και η ηλεκτροπαραγωγή με λιγνίτη.

Σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα οι προοπτικές διαφοροποιούνται σημαντικά μεταξύ των δραστηριοτήτων που συνθέτουν την εγχώρια εξορυκτική βιομηχανία (Διάγραμμα 1). Η πτωτική τάση στην εξόρυξη λιγνίτη τα τελευταία έτη, η οποία οφείλεται τόσο στην εγχώρια οικονομική κρίση όσο και στην προσπάθεια μείωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του εγχώριου ενεργειακού συστήματος, αναμένεται να συνεχιστεί τα επόμενα χρόνια. Από την άλλη πλευρά, η εξόρυξη αδρανών υλικών και η μεταποίηση τσιμέντου αναμένονται να ανακάμψουν περαιτέρω με την αναθέρμανση της εγχώριας οικοδομικής δραστηριότητας. Τέλος, η άνοδος της παραγωγής αναμένεται να συνεχιστεί στην εξόρυξη και μεταποίηση προϊόντων που απευθύνονται κυρίως στις διεθνείς αγορές, όπως στα μέταλλα, τα βιομηχανικά ορυκτά και τα μάρμαρα, όπου όμως έχει αυξηθεί και η αβεβαιότητα λόγω των διεθνών εμπορικών διενέξεων και της εντονότερης μεταβλητότητας των τιμών στις διεθνείς αγορές εμπορευμάτων.

Το πλήρες κείμενο της μελέτης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του ΙΟΒΕ <https://tinyurl.com/iobe-issue11-1018>

➔ **Πηγές**
ΕΛΣΤΑΤ, εκτιμήσεις ΙΟΒΕ